

บทคัดย่อปัญหาพิเศษ เสนอต่อโครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
ความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการพัฒนา

ศักยภาพการคลังของเทศบาลตำบลในการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชน

กรณีศึกษาเทศบาลตำบลในเขตภาคเหนือตอนบน

โดย

นางนัยนา นุกูล

พฤษภาคม 2545

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย ปัญญาดี

ภาควิชา/คณะ: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยเรื่องศักยภาพการคลังของเทศบาลตำบลในการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชน กรณีศึกษาเทศบาลตำบลในเขตภาคเหนือตอนบน มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อระบุถึงลักษณะทั่วไปของเทศบาลตำบล บุคลากรที่ปฏิบัติงานการคลัง รายได้และแหล่งที่มาของรายได้ของเทศบาลตำบลในเขตภาคเหนือตอนบน (2) เพื่อพรรณนาถึงศักยภาพทางการคลังของเทศบาลตำบลในการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชนของเทศบาลตำบลในเขตภาคเหนือตอนบน (3) เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาและแนวทางในการพัฒนาศักยภาพทางการคลังของเทศบาลตำบลในการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชน ในเขตภาคเหนือตอนบนประชากรที่ใช้ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ เทศบาลตำบลรวม 113 เทศบาล การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จากสัดส่วนแต่ละชั้นเทศบาล โดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ 95 เปอร์เซนต์ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ 88 เทศบาล เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม ที่ผ่านการทดสอบความตรงในเนื้อหาและความเป็นปรนัย การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการระหว่างเดือน เมษายน - พฤษภาคม 2545 และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัย พบว่า เทศบาลตำบลได้รับการยกฐานะจากสุขาภิบาลตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล พ.ศ.2542 จำแนกเป็นเทศบาลชั้น 5 ชั้น 6 และชั้น 7 บุคลากรที่ปฏิบัติงานคลัง ส่วนใหญ่มีครบตามกรอบอัตราคลัง โดยมีประสิทธิภาพทำงานโดยเฉลี่ย 5.58 ปี จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาโดยเฉลี่ย 14.69 ปี รายได้ของเทศบาลตำบลมีแหล่งรายได้

แหล่งรายได้ 6 แหล่ง คือ รายได้จากภาษีร่วมที่รัฐจัดเก็บแล้วจัดสรรให้ท้องถิ่น เงินอุดหนุนทั่วไป เงินอุดหนุนลงทุน รายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง รายได้จากเงินสะสม และรายได้จากเงินกู้ สำหรับ รายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเองพบว่าเทศบาลส่วนใหญ่ สามารถจัดเก็บได้สูงกว่างบประมาณรายรับที่ตั้งไว้

ศักยภาพของเทศบาลตำบล เป็นการชี้เกณฑ์การวัด 6 เกณฑ์ ซึ่งเป็นสัดส่วนโครงสร้าง รายได้ รายจ่าย เป็นการประเมินโดยพิจารณาทั้งในส่วนของงบประมาณดำเนินการ และงบประมาณลงทุน พบว่าเทศบาลตำบลจำนวน 4 แห่ง หรือร้อยละ 4.55 จากกลุ่มตัวอย่าง 88 แห่ง ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด โดยเทศบาลตำบลที่ผ่านเกณฑ์ทั้ง 4 แห่ง ผ่านเพียง 5 เกณฑ์เทศบาลตำบล 1 แห่ง ที่ไม่ผ่าน เกณฑ์เงินอุดหนุนลงทุนและอีก 3 แห่งไม่ผ่านเกณฑ์เงินกู้

สภาพปัญหาในการดำเนินงานด้านการคลัง พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ เกี่ยวกับบุคลากร กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการ การได้รับงบประมาณสำหรับการบริหารงานคลัง การจัดทำงบประมาณรายรับโดยอาศัยเกณฑ์ค้างรับ ตลอดจนเทคโนโลยี เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานคลัง ปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี การจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน การดำเนินการตามกฎหมายสำหรับผู้ค้างชำระภาษี เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการคลัง รายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเองเกี่ยวกับฐานภาษีประเภทของภาษี และกฎหมายระเบียบที่ออกมาบังคับใช้ การจัดสรรภาษีร่วมที่รัฐจัดเก็บแล้วจัดสรรให้แก่เทศบาล เงินอุดหนุนจากรัฐบาล เงินกู้ และเงินที่จ่ายขาดเงินสะสม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพการคลัง

The objectives of this research were : 1) to specify of the appearance of the sub-district municipality(SDM), a finance's personnel, the SDM's income and source, 2) to describe the potential of SDM's finance for managing the service to the community in upper northern region, and 3) to study the situation's problems and the direction to develop the finance's potential for arrangement the public service to the community. The population were 113 municipalities, sample group chosen by Simple Random Sampling 88 municipalities. The data was collected by questionnaire, from April - May 2002. The data was analyzed by computer.

The results showed that the SDM was divided into Level 5, Level 6, Level 7, by The Act of SDM 1999. Most of all had the finance personnel as required. The staff's average of working experience was 5.58 years and length of study was 14.69 years.

6 units were used to measure the potential of SDM : the income and expenses structure, such as operation budget, capital investment budget. It was found that 4 of SDM or 4.55 % from the sample group passed the limit level and passed 5 from 6 units. 1 of SDM did not pass support investment budget, and 3 of SDM did not pass the grade of loan.

The results showed that the problems of finance work were the personnel's management, rule, command documents, the income budget for the management of finance , the arrangement of budget reliable to the received income, and technology. The problems of tax collection, the Tax's plan and Property's , fining the person not paying the tax or delate paying effected the financial management. The problems of developing the potential of finance, tax income, the regulations, tax income that the government provide to the municipality, the support budget, loan, and the paid of the collecting fund effected the development of the finance.